

2020.25.12

PEFC STANDARD ZA ODRŽIVO GAZDOVANJE ŠUMAMA U REPUBLICI SRPSKOJ/BOSNI I HERCEGOVINI

Naziv dokumenta: PEFC Nacionalni standard za održivo gospodarenje šumama u Republici Srpskoj / BiH

Naslov dokumenta: PEFC RS / BiH 03: 2020

Odobrio: Skupština Savjeta za SFM u Republici Srpskoj / BiH Datum: 2020-12-25

Datum sljedećeg periodičnog pregleda: 2025-12-25

Datum stupanja na snagu: 2020-xx-xx

Vlasnik ovog standarda je:

Savjet za održivo upravljanje šumama u Republici Srpskoj / Bosna i Hercegovina, Ulica-Romanijska
1E 78000 BANJA LUKA. Telefon: 00387 (0) 51 / 323-600 e-mail: info@nasasuma.com

Službena verzija ovog standarda je na engleskom jeziku.

Ako postoji neusaglašenost između verzija, referenca je engleska verzija standarda koju je odobrilo Vijeće PEFC.

Lista korištenih skraćenica

RS/ BiH	Republika Srpska/Bosna I Hercegovina
OGŠ	Održivo Gazdovanje Šumama
Savjet za OGŠ	Savjet za Održivo Gazdovanje Šumama
PEFC	Međunarodni program za sertifikaciju šuma
NVO	Ne Vladina Organizacija
RG	Radna Grupa
UPŠ "Naša Šuma"	Udruženje Privatnih Šumovlasnika "Naša Šuma"
JP"ŠRS"	Javno Preduzeće "Šume Republike Srpske"
ŠPO	Šumsko Privredna Osnova
IP	Izvođački Planovi
Zoš RS	Zakon o Šumama Republike Srpske
WHO	Svjetska Zdravstvena Organizacija
SŠP	Sporednih Šumski Proizvodi
JGŠ	Jedinice za Gazdovanje Šumama

1. Uvod

Osnova za izradu ovog Standarda proizašla je iz panevropskih kriterijuma i pokazatelja za održivo gazdovanje šumama (OGŠ/SFM) donesenih na Ministarskoj konferenciji za zaštitu šuma u Evropi u Lisabonu, 1998. Godine.

Zahtjevi sadržani u ovom standardu u skladu su s međunarodnim standardom za održivo gazdovanje šumama, PEFC ST 1003: 2018. Sadržaj ovog dokumenta je pripremljen na otvoren/participativan način uz učešće brojnih zainteresovanih strana vezanih za šumarstvo i usvojen je konsenzusom učesnika u procesu.

Obavezna je usklađenost sa postojećim pravnim okvirom u Republici Srpskoj/Bosni i Hercegovini u vezi sa gazdovanjem šumama (šume, sjeme i sadni materijal, zaštitom divljači, zaštitom voda, poljoprivrednim zemljištem, zaštitom prirode i životne sredine, zaštitom biljaka, propisima o bezbjednosti i zdravlju na radu, Prostornim planom Republike Srpske, međunarodnim konvencijama ratifikovanim u Republici Srpskoj/BiH, kao i poštovanje ostalih zahtjeva za održivo gazdovanje šumama koji nisu zakonski obavezni, a koji su dio PEFC RS/BiH standarda.

Zahtjevi ovog Standarda koji se odnosi na održivo gazdovanje šumama, su opisani kao kriterijumi Standarda. Povezanost (veza) sa zakonodavstvom pomaže u povezivanju zahtjeva za kriterijumima sa relevantnim pravnim okvirom i pravilima koji su na snazi u Republici Srpskoj/BiH i odnosi se na sadržaj kriterijuma ako postoje. Indikatori služe za obavljanje objektivne i mjerljive procjene da je vlasnik, upravljač šume ili korisnik šume ispunio zahtjeve kriterijuma. Izvori verifikacije odnose se na dokumente i druge izvore informacija za sprovođenje objektivne i mjerljive procjene da li su zadovoljeni zahtjevi kriterijuma i indikatora.

Prema članu 7 Zakona o šumama “(1) Šuma je složena zajednica ili biogeocenoza (ekosistem) šumskog drveća i šumskog zemljišta koje utiče jedno na drugo, kao i na sredinu u kojoj se nalaze. (2) Šume u smislu ovog zakona su površine obrasle šumskim vrstama drveća, na površini većoj od 0,16 ha, minimalne širine 20 metara, sa stepenom prekrivenosti zemljišta krošnjama stabala minimalno 20 % i većim, bez obzira da li je riječ o podmlatku ili odraslim stablima bilo iz sjemena ili izbojaka iz panjeva ili žila. (3)

Ispunjavanje zahtjeva kriterijuma i indikatora opisanih u ovom Standardu je na dobrovoljnoj osnovi.

Sadržaj ovog standarda je upotrebljiv za teritoriju Republike Srpske/BiH i odnosi se samo na šume i šumsko zemljište, u skladu sa Zakonom o šumama, nacionalnim sistemom opisa upotrebe zemljišta u katastru i / ili u skladu sa planovima gazdovanja šumama (ŠPO) i njima odgovarajuća dokumenta.

Drveće koje se nalazi izvan šuma i šumskog zemljišta DIŠ (TOF) nije dio ovog Standarda, jer u ovom trenutku ne postoje legalne procedure i prakse koji idu u prilog izvođenju takve vrste sertifikacije

2. Opšti zahtjevi

Ovaj dokument je komplementaran dio šeme za PEFC sertifikaciju šuma u Republici Srpskoj/Bosni i Hercegovini, i kao takav dio je regionalnog PEFC Balkanskog sistema.

Zahtjevi koji su dio ovog Standarda su obavezni za:

- Sertifikacija šuma na individualnom nivou
- Grupnu sertifikacija šuma

Ovaj standard je primjenjiv na nivou jedinice za gazdovanje šumama (parcele, vlasnika), ili na drugom nivou (Katastarske Opštine, Opštine, Republike Srpske). Upravljači šuma, vlasnici šuma i korisnici šuma su odgovorni da osiguraju potpunu usklađenost gazdovanja šumama sa PEFC standardom, uključujući aktivnosti koje obavljaju angažovani radnici u sertifikovanim šumskim područjima. Upravljači šuma, vlasnici šuma i korisnici šuma moraju osigurati procedure vođenja evidencije koje dokazuju usklađenost gazdovanja šumama sa zahtjevima PEFC standarda.

Korisnici i vlasnici šuma moraju sprovesti postupak vođenja evidencija i dokumenata koji dokazuju usklađenost sa zahtjevima ovog standarda. Minimalni period za vođenje evidencija i dokumenata koji su relevantni kao dokaz je 5 (pet) godina.

Samo za proizvode koji dolaze iz šume koja je sertifikovana u skladu sa zahtjevima ovog standarda može se koristiti sertifikat "100% PEFC sertifikovano". Ovu potvrdu mogu koristiti vlasnici i korisnici šume koji posjeduju važeći PEFC sertifikat koji je izdalo akreditovano tijelo za sertifikaciju. Kada vlasnici ili korisnici šuma prodaju proizvode iz šuma sa PEFC izjavom „100% PEFC sertifikovano“, kako bi osigurali odgovarajuće informacije za ulazni materijal, kupcima će se pružiti sljedeće informacije:

a) identifikacija dobavljača, b) identifikacija proizvoda, c) količina proizvoda, d) identifikacija isporuke na osnovu datuma isporuke, perioda isporuke ili obračunskog perioda, e) ime organizacije kao PEFC-ovog kupca isporuke, f) izjava „100% PEFC sertifikovano“ posebno za svaki proizvod za koji se tvrdi da je obuhvaćen dokumentacijom, g) broj sertifikata dobavljačevog PEFC priznatog sertifikata.

Tokom razvoja ovog Standarda, Savjet za OGŠ je identifikovao, opisao i komunicirao sa svim relevantnim zainteresovanim stranama, uključujući one koji su ključni i na koje utiču zahtjevi Standarda, kao i sa marginalizovanim zainteresovanim stranama koji su u takva situaciji prvenstveno zbog njihove neorganiziranosti.

Ovaj standard sadrži 7 poglavlja, 17 tematskih područja, 36 kriterijuma i 113 indikatora/pokazatelja.

Proces pripreme ove verzije trajao je od januara 2020. do decembra 2020. godine.

Broj	Poglavlje	Tematska oblast	Broj kriterijuma	Broj indikatora
1	Održavanje i odgovarajuće poboljšanje šumskih resursa i njihov doprinos globalnom ciklusu ugljenika	Inventura šuma i planiranje u šumarstvu	2	6
		Održavanje šumskih resursa ukoličinama, kvalitetu i strukturi	2	10
2	Održavanje zdravstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema	Praćenje stanja šumskih resursa	1	3
		Mjere za održavanje zdravstvenog stanja i vitalnost šumskih ekosistema	1	2
		Ograničenja i restriktione mjere	5	10
3	Održavanje i unaprijeđenje proizvodnih funkcija šuma (drvo i ostali šumski proizvodi)	Šumski proizvodi	1	7
		Aktivnosti u šumi i šumska infrastruktura	2	5
4	Održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznovrsnosti šumskih ekosistema	Zaštitne šume i šume posebne namjene	2	6
		Aktivnosti u šumi u skladu sa prirodom	5	14
		Tradicionalni sistemi gazdovanja	1	4
5	Održavanje i poboljšavanje zaštitne funkcije šuma (naročito zaštite zemljišta i vode)	Zaštitna funkcija šuma	2	8
6	Održavanje socijalno-ekonomskih funkcija i stanja šuma	Socijalno-ekonomske funkcije šuma	2	7
		Vlasništvo i tradicionalna prava	1	2
		Obuke, razvoj znanja	1	3
		Zdravlje i sigurnost na radu	1	8
		Usklađenost sa zakonodavstvom	2	3
7	Organizacioni aspekti	Unutrašnje procedure	5	14
	UKUPNO		36	113

Poglavlje 1: Održavanje i odgovarajuće poboljšanje šumskih resursa i njihov doprinos globalnom ciklusu ugljenika	
Tematska oblast: Inventura šuma i planiranje gazdovanja šumama	
Kriterijum Br.	1.1.
Opis kriterijuma	<p>Gazdovanje šumama temelji se na kontinuiranim ciklusima premjeravanja, planiranja, provođenja, nadzora i analize gazdovanja, uzimajući u obzir ekonomski, ekološki i socijalni uticaj gazdovanja šumama, kako bi se izbjegli nepotrebni negativni uticaji na njih. Rezultati nadzora i analize upravljanja i gazdovanja šumama koji se sprovode u periodu od 10 godina koriste se u procesu planiranja za procjenu gazdovanja šumama u prošlosti i definisanja ciljeva budućeg gazdovanja</p> <p>Premjeravanje i mapiranje šuma vrši se na način koji odražava strukturne elemente sastojine, mjere gazdovanja i nalazi se u skladu sa zakonodavstvom.</p> <p>Granice šumskog područja kojim se gazduje na održiv način jasno su definisane i mapirane. Površina sertifikovanog šumskog područja odgovara površini šumske gazdinske jedinice za šume za koje postoje urađen plan za gazdovanje šumama (ŠPO), plan upravljanja zaštićenim područjem, poseban plan za uzgoj i zaštitu šuma.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Zakon o zaštiti prirode; - Šumskoprivredna osnova (ŠPO) ; - Izvođački projekat gazdovanja šuma; - Ostala zakonska i podzakonska akta, u vezi sa oblastima šumarstva, zaštite prirode, i zaštite životne sredine; - Investicioni program gazdovanja industrijskim i ostalim plantažama; - Dugoročni program gazdovanja područjem krša; - Međunarodni legislativni okvir kao što su UNFCCC, Kyoto protokl, Pariski sporazum i ostali.
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ciljevi gazdovanja šumama su u skladu sa kriterijumskim zahtjevima i sastavni su dio ŠPO, izvođačkih projekata i njima odgovarajućim dokumentima. 2. Količina i kvalitet podataka dobijenih redovnom inventurom šuma, taksacijom, pružaju sve informacije i podatke u skladu sa kriterijumom i koriste se za planiranje gazdovanja šumama prema ŠPO; 3. Podaci sadržani u šumskim kartama pružaju sve informacije i podatke u skladu sa kriterijima I ŠPO; 4. Rezultati monitoringa i analize gazdovanja tokom perioda od 10 godina su obrađeni.
Izvor provjere/verifikator	<ul style="list-style-type: none"> - Šumskoprivredna osnova (ŠPO); - Izvođački projekat; - Izvještaj o izvršenju planova gazdovanja šumama u privatnoj svojini (JP"ŠRS"); - Dugoročni program gazdovanja područjem krša; - Investicioni program gazdovanja šumskim plantažama;
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 1: Održavanje i odgovarajuće poboljšanje šumskih resursa i njihov doprinos globalnom ciklusu ugljenika	
Tematska oblast: Inventura šuma i planiranje gazdovanja šumama	
Kriterijum Br.	1.2.
Opis kriterijuma	<p>ŠPO i njima odgovarajuća dokumenta razrađuju se na osnovu postojećeg zakonodavstva o šumama, uzimajući u obzir postojeće prostorne planove, trenutnu upotrebu zemljišta i drugu relevantnu dokumentaciju za određeno područje i tretirajući šumske resurse u skladu sa njihovom količinom, veličinom i vrijednošću, vlasničkom strukturom kao i svrhom i intenzitetom njihove upotrebe.</p> <p>Moraju se uzeti u obzir rezultati naučnih istraživanja koji su relevantni i primjenjivi na gazdovanje šumama.</p> <p>Skraćena verzija ŠPO, izvođačkih projekata gazdovanja šumama i njima odgovarajuća dokumenta, koja sadrže informacije o mjerama gazdovanja šuma i lokaciji gdje će se primjenjivati, javno su dostupni na temelju zahtjeva zainteresovanih strana.</p> <p>Vlasnik ili korisnik šume u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom odlučuje koje povjerljive informacije ili informacije koje se odnose na osjetljive karakteristike prirodnih resursa neće biti dio skraćena verzija ŠPO.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Zakon o zaštiti prirode; - Pravilnik o elementima i sadržaju ŠPO - Izvještaj o izvršenju planova gazdovanja šumama u privatnoj svojini ;
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sadržaj ŠPO-a, pravilnika i njima ekvivalentna dokumenta su obuhvatili sve aspekte koji su predmet zahtjeva kriterija. 2. Skraćena verzija ŠPO je razrađena i u elektronskom obliku, i dostupna je zainteresovanim stranama na njihov zahtjev.
Izvor provjere/verifikator	<ul style="list-style-type: none"> - Šumskoprivredna osnova (ŠPO); - Izvođački projekat; - Izvještaj o izvršenju planova gazdovanja šumama u privatnoj svojini (JP"ŠRS"); - Dugoročni program gazdovanja područjem krša; - Investicioni program gazdovanja šumskim plantažama; - Terenska provjera koju provodi nezavisno tijelo i sastavljanje odgovarajućih zapisnika; - Zapisnici (intervijua ili anketa), razgovora sa korisnicima šuma, vlasnicima privatnih šuma i zainteresovanim stranama.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 1: Održavanje i odgovarajuće poboljšanje šumskih resursa i njihov doprinos globalnom ciklusu ugljenika	
Tematska oblast: Održavanje šumskih resursa u količinama, kvalitetu i strukturi	
Kriterijum Br.	1.3.
Opis kriterijuma	<p>ŠPO i njima odgovarajuća dokumenta, imaju za cilj održavanje šuma i šumskog zemljišta, kao i poboljšanje ekonomskih, ekoloških, kulturnih i društvenih vrijednosti šuma, uključujući zaštitu zemljišta i voda. Ciljevi se trebaju postići primjenom odgovarajućih sredstava i usmjereni su prema zaštiti prirode. Povećanje površine šuma pretvaranjem napuštenog poljoprivrednog zemljišta i goleti u šumsko zemljište uvijek se smatra prednošću kad god povećava ekonomske, ekološke i društvene i / ili kulturne vrijednosti. Tamo gdje postoje ekološki važna područja koja ne pripadaju šumskom zemljištu, pošumljavanje se može izvršiti ako je to u skladu sa zakonodavstvom i dio je procesa planiranja, nije u suprotnosti s interesima neposrednih učesnika, nema negativan utjecaj na osjetljive, rijetke i ugrožene vrste pronađene na ovim područjima i ne zauzimaju više od 1% površine ovih nešumskih ekološki važnih područja i ne ugrožavaju područja u kojima se nalazi značajna količina uskladištenog ugljenika.</p> <p>Površina šuma i šumskog zemljišta ne smije se smanjivati pretvaranjem u druge vrste upotrebe zemljišta, uključujući pretvaranje prirodnih autohtonih šuma u šumske plantaže, osim u opravdanim okolnostima i:</p> <p>a) to je u skladu s nacionalnim zakonodavstvom relevantnim za upotrebu zemljišta i rezultat je planiranja korištenja zemljišta i odluka koje su donijele vladine agencije, što uključuje konsultacije s osobama i organizacijama koje su materijalno i izravno zainteresovane i ako se vrši konverzija područja pod šumama koja je manje od 1%;</p> <p>b) nema negativan uticaj na ugrožene (uključujući osjetljive, retke i ugrožene) šumske ekosisteme, kulturno i socijalno važna područja, važna staništa ugroženih vrsta i druga zaštićena područja;</p> <p>c) postoji dugoročni porast ekonomskih i socijalnih koristi;</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Prostorni plan Republike Srpske; - Zakon o šumama; - Zakon o zaštiti prirode; - Zakon o zaštiti životne sredine;
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ciljevi upravljanja i gazdovanja predviđene mjere za njihovu realizaciju su u funkciji osiguranja kriterija. 2. Odnos (%) planiranih i realizovanih mjera za uzgoj i obnavljanje doprinosi zahtjevima kriterija. 3. Stabilnost površina pod šumom i šumskim zemljištem i njihove promjene u odnosu na prethodni period gazovanja (ha, %, karatografski prikaz). 4. Stabilnost površina pod prirodnim i vještački zasađenim šumskim sastojinama. 5. Prenamjena šumskog zemljišta bazirana je na osnovu relevantnih odluka u skladu sa važećim zakonodavstvom. 6. Realizacija pošumljavanja na ekološki značajno nešumsko zemljište u skladu sa zahtjevom kriterijuma.
Izvor provjere/verifikator	<ul style="list-style-type: none"> - Podaci uključeni u Šumskoprivredne osnove (ŠPO); - Izvođački projekat; - Izvještaj o izvršenju planova gazdovanja šumama (JP"ŠRS"); - Postojanje dokumenta za prevođenje prirodnih šumskih sastojina na

	vještački zasađene šumske sastojine. - Elaborati za ispunjavanje uslova za pošumljavanje na ekološki značajno nešumsko zemljište.
Minimalni zahtjevi	Nema smanjenja površina pod šumom većeg od propisanog u sadržaju kriterijuma (osim u slučajevima koji su u korelaciji sa nacionalnim propisima) i ako je površina nad kojom se sprovodi prenamjena manja od 1%.

Poglavlje 1: Održavanje i odgovarajuće poboljšanje šumskih resursa i njihov doprinos globalnom ciklusu ugljenika	
Tematska oblast: Održavanje šumskih resursa u količinama, kvalitetu i strukturi	
Kriterijum Br.	1.4.
Opis kriterijuma	Srednjeročne i dugoročne tehnike i prakse gazdovanja šumama će osigurati količinu i kvalitet šumskih resursa do nivoa koji je ekonomski, ekološki i socijalno poželjan. Održavanje ravnoteže šumskih resursa obezbjeđuje se sprovođenjem adekvatnih mjera za uzgoj šuma i primjenom tehnika za rad u šumama koje minimalizuju direktnu ili indirektnu štetu nakapacitetu šuma za zadržavanje i skladištenje ugljenika, na zemljištu i vodnim resursima. Prilikom izvođenja aktivnosti u šumi moraju se napraviti naponi da se te aktivnosti izvode na način na koji je najmanja emisija stakleničkih gasova i ujedno je i ekonomski izvodljivo.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama; - Zakon o zaštiti prirode;
Indikatori	1. Klasifikacija šuma prema: sastavu, namjeni i načinu gazdovanja i uzgojnim metodama (ha, %, opis, karte). 2. Izbor mjera za uzgajanje šuma i tehnika izvođenja doprinosi minimalizovanju štete po šume, zemljište i vodne resurse. 3. Odnos između prirasta i dozvoljenog etata je u funkciji održivosti šumu u pogledu kvaliteta i kvantiteta i ona je obuhvaćena ŠPO, izvođačkim projektom ili u njima odgovarajućim dokumentima. 4. Dostupnost kvalifikovanog i stručnog osoblja sa definisanim odgovornostima je u funkciji ispunjavanja zahtjeva kriterija.
Izvor provjere/verifikator	- Podaci uključeni u Šumskoprivredne osnove (ŠPO); - Izvođački projekat; - Izvještaj o izvršenju planova gazdovanja šumama u privatnoj svojini (JP"ŠRS"); - Odobreni Aneksi za izmjene i dopune ŠPO i njima odgovarajućih dokumenta u slučaju potrebe za neplaniranom/vanrednom sječom zbog oštećenja i ugroženosti šuma uzrokovanih biotičkim i abiotičkim faktorima.
Minimalni zahtjevi	Dopušteni raspoloživi etat nije veći od godišnjeg prirasta drvne mase, i definisan je u ŠPO.

Poglavlje 2: Održavanje zdravstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Praćenje stanja šumskih resursa	
Kriterijum Br.	2.1.
Opis kriterijuma	Zdravstveno stanje i vitalnost šuma praćeni su stalnim nadzorim ključnih biotičkih i abiotičkih faktora i njihovog uticaja na šume. Nadzor se vrši od strane profesionalnih institucija na godišnjem nivou i u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. Nadgledanje će voditi šumski stručnjaci, vlasnici ili korisnici šuma na godišnjem nivou. Prilikom analize rezultata monitoringa i definisanja mjera za održavanje zdravlja i vitalnosti šumskih ekosistema, uzima se u obzir prirodna i redovna pojava šumskih požara, šumskih štetočina i drugih faktora koji narušavaju stabilnost šumskih ekosistema. Preporuke stručnih institucija izrađene u rezultatima monitoringa razmatrati će se i analizirati prilikom izrade novih ŠPO i njima odgovarajućim dokumentima.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama; - Zakon o zaštiti prirode;
Indikatori	1. Uzrok i učestalost šteta u šumi od biotičkih i abiotičkih uzroka se prati i dokumentuje. 2. Postojanje funkcionalnog sistema za praćenje zdravlja i vitalnosti šumskih ekosistema i njihove funkcionalnosti. 3. Aktivnosti monitoringa vrše korisnici šuma i vlasnici šuma.
Izvor provjere/verifikator	- Podaci iz monitoringa sadržani su u godišnjim izvještajima za bioindikatorske tačke Izvještajno-dijagnostne i prognozne službe (IDP). - Godišnji izvještaji Izvještajno-dijagnostne i prognozne službe (IDP) - Podaci sadržani u Statistikom biltenu: Šumarstvo.
Minimalni zahtjevi	Redovno praćenje zdravstvenog stanja i vitalnosti šuma u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.

Poglavlje 2: Održavanje zdravstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Mjere za održavanje zdravstvenog stanja i vitalnost šumskih ekosistema	
Kriterijum Br.	2.2.
Opis kriterijuma	Održavanje zdravstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema je od primarnog značaja za šumarstvo. U ŠPO i njima odgovarajućim dokumentima definisane su mjere za održavanje zdravstvenog stanja i vitalnosti, minimalizacija rizika od degradacije šuma ili pojave oštećenja, kao i mjere za eventualnu revitalizaciju degradiranih šumskih ekosistema. Gazdovanje šumskim ekosistemima se zasniva na prirodnim procesima i pri određivanju mjera za očuvanje zdravstvenog stanja šuma prvenstveno je potrebno voditi računa o korištenju preventivnih bioloških mjera u slučajevima gdje je to izvodljivo i ekonomski opravdano, kako bi se upotreba pesticide svela na minimum. Jedan od glavnih ciljeva gazdovanja šumama je održavanje genetskih vrsta i strukturalne raznolikosti, a time i doprinos održavanju zdravlja i vitalnosti šumskih ekosistema.
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Pravilnik o elementima i sadržaju ŠPO; - Izvođački projekat; - Pravilnik o šumskom redu.
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izbor mjera zaštite je u funkciji podržavanja zdravstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema s prioritetom u primjeni preventivnih bioloških mjera. 2. U prirodno nastalim šumama primjenjuju se odgovarajuća iskustva i prakse najbližnje prirodnim (mjere uzgoja šuma s naglaskom na prirodnu obnovu, selektivna sječa, duge periode regeneracije).
Izvor provjere/verifikator	<ul style="list-style-type: none"> - Podaci uključeni u šumskoprivredne osnove (ŠPO) ; - Izvođački projekat; - Izvještaj o izvršenju planova gazdovanja šumama u privatnoj svojini; - Terenska provera od strane nezavisnog tijela.
Minimalni zahtjevi	Poštovanje gore navedenih zahtjeva.

Poglavlje 2: Održavanje zdravljstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Ograničenja i restrikcione mjere	
Kriterijum Br.	2.3
Opis kriterijuma	Prilikom sječe šuma, izvlačenja i transporta strogo se izbjegava opasnost od izlivanja nafte kao i neselektivno odlaganje otpada na šumsko zemljište. Neorganski otpad se sakuplja, privremeno skladišti na određenim lokacijama za tu svrhu, a kasnije se odlaže na lokacijama određenim za tu namjenu.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama
Indikatori	1. Propisana pravila i mjere za izbjegavanje rizika od izlivanja nafte i sakupljanja neorganskog otpada predaju se operaterima šumskih operacija i one će se sprovoditi. 2. Određena mjesta za privremeno odlaganje organskog otpada. 3. Postojanje pravilnika za upotrebu materijala i apsorbenata ulja u sječi i u mašinama koje se koriste u šumi i njihova primjena.
Izvor provjere/verifikator	- Interni pravilnik vlasnika šuma ili korisnika šuma o obaveznim mjerama opreza i mjerama ponašanja u toku obavljanja šumskih aktivnosti (za redovne zaposlene i pružaoce usluga); - Provjera na terenu od strane nezavisnog tijela i sastavljanje odgovarajućih zapisnika.
Minimalni zahtjevi	Poštovanje gore navedenih zahtjeva.

Poglavlje 2: Održavanje zdravstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Ograničenja i restriktione mjere	
Kriterijum Br.	2.4.
Opis kriterijuma	Zabranjena je sječa i uništavanje rjetkih vrsta drveća i žbunja prema listi, pašarenje, žirenje, koza i druge stoke, gajenje lisničkih šuma, kresanje lisnika, sječa sjemenskih stabala, osim ako se to vrši u skladu sa planom i uz dozvolu vlasnika ili korisnika šume.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama
Indikatori	1. Postojanje redovnog sprovođenja, nadzora i kontrole u kršenje zakona od strane korisnika / vlasnika šume.
Izvor provjere/verifikator	- Primjedbe u Statističkom biltenu: Šumarstvo; - Napomene u izvještajima Izvještajno-prognozne službe (IIPS); - Arhivirani izvještaji registrovanih počinitelja; - Arhivirani izvještaji iz obavljenih inspeksijskih pregleda; - Terenska provera od strane nezavisnog tijela i sastavljanje odgovarajućih zapisnika..
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 2: Održavanje zdravstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Ograničenja i restriktione mjere	
Kriterijum Br.	2.5.
Opis kriterijuma	<p>Upotreba pesticida u šumama je zabranjena, osim u slučajevima kada primjena uzgojnih i bioloških mjera nije opravdana. Primjenu pesticida preporučuje stručna ili relevantna institucija. Zabranjena je upotreba pesticida WHO¹ Type 1A i 1B. U slučajevima u kojima ne postoje druge održive alternative, tip 1A i 1B mogu se primijeniti na zahtjev, samo uz prethodnu pisanu preporuku šumarskog fakulteta i pismenu saglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva zdravlja i Ministarstva za prostorno planiranje i ekologiju.</p> <p>Zabranjeno je korištenje pesticida kao što su hlorovani ugljovodini, kao i bilo koji pesticidi zabranjeni sa Stockholmskom konvencijom o postojećim organskim zagađivačima. Upotreba pesticida vrši se prema uputstvima koje je dao proizvođač i koje se sprovodi samo uz odgovarajuću opremu i lica koja su za to posebno stručna.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o sredstvima za zaštitu bilja u RS; - Nacionalna lista za odobrene proizvode i aktivne tvari; - Spisak Svjetske zdravstvene organizacije za vrste pesticida; - Stokholmska konvencija o postojećim organskim zagađivačima.
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dokumentovano korišćenje pesticida prema vrsti, količini, tretiranim površinama, preostalim količinama i skladištenju hemikalija. 2. Evidencija o završenoj obuci osoba koje primjenjuju pesticide.
Izvor provjere/verifikator	<ul style="list-style-type: none"> - Izvještaji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za sprovedeni tretman. - Preporuka za korišćenje pesticida od strane odgovarajuće institucije. - Odobrenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva zdravlja i Ministarstva za prostorno planiranje i ekologiju za upotrebu pesticida tipa 1A i 1B.
Minimalni zahtjevi	

¹ WHO = Svjetska zdravstvena organizacija

Poglavlje 2: Održavanje zdravstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Ograničenja i restriktione mjere	
Kriterijum Br.	2.6.
Opis kriterijuma	Upotrebu mineralnih đubriva u šumama potrebno je izbjegavati. Mineralna đubriva se mogu primijeniti samo uz preporuku odgovarajuće ustanove na kontrolisan i propisan način, uzimajući u obzir njihov uticaj na životnu sredinu.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o mineralnim đubrivima RS i njemu odgovarajuća podzakonska akta.
Indikatori	1. Evidencija o vrsti i količini korištenih mineralnih đubriva. 2. Preporuka za upotrebu mineralnog đubriva od strane nadležne institucije.
Izvor provjere/verifikator	- Preporuka za korišćenje mineralnih đubriva od strane stručnih institucija.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 2: Održavanje zdravstvenog stanja i vitalnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Ograničenja i restriktione mjere	
Kriterijum Br.	2.7.
Opis kriterijuma	Nije dozvoljeno palenje vatre u šumi i njenoj blizini, zabranjeno je odlaganje smeća, otrovnih supstanci i ostalog otpada, kao i drugih aktivnosti koje slabe proizvodnu funkciju i druge opštekorisne funkcije šuma.
Veza sa zakonodavstvom	-Zakon o šumama
Indikatori	1. Postojanje propisa i nadzor nad njegovom primjenom. 2. Praćenje i kontrola kršenja propisa.
Izvor provjere/verifikator	- Primjedbe u Statističkom biltenu: Šumarstvo; - Napomene u izvještajima Izvještajno-prognozne službe (IIPS); - Arhivirani izvještaji registrovanih prestupnika; - Arhivirani izvještaji iz obavljenih inspekcijskih pregleda; - Terenska provera od strane nezavisnog tijela i sastavljanje odgovarajućih zapisnika.
Minimalni zahtjevi	Poštovanje gore navedenih zahtjeva.

Poglavlje 3: Održavanje i unaprijeđenje proizvodnih funkcija šuma (drvo i ostali šumski proizvodi)	
Tematska oblast: Šumski proizvodi	
Kriterijum Br.	3.1.
Opis kriterijuma	Održavanje kapaciteta šumskih resursa za proizvodnju drveta i ostalih šumskih proizvoda i usluga jedan je od glavnih ciljeva planiranja gazdovanja šumama. Planiranje gazdovanja šumama obezbjeđuje ekonomske ciljeve gazdovanja šumama posmatrane na godišnjem nivou. Struktura šuma i njeni proizvodni kapaciteti su osnova za utvrđivanje ekonomskih ciljeva u planovima gazdovanja šumama ili njima odgovarajućim dokumentima, uzimajući u obzir trenutnu potrebu za različitim šumskim proizvodima i uslugama i zahtjevima tržišta. Planiranje gazdovanja šumama će takođe identifikovati sve važne funkcije i usluge šumskog područja i osigurati da sve ove funkcije budu zadržane uz predviđene aktivnosti gazdovanja šumama. Praksa gazdovanja šumama podržava kapacitete šumskih resursa za proizvodnju raznovrsnih drvnih i ostalih šumskih proizvoda i usluga. Nivo iskorištenosti proizvoda (drvo i ostali šumski proizvodi) ne ugrožava njihovu dugoročnu održivost, uzimajući u obzir hranjive sastojke koji se uzimaju iz zemljišta na nivou optimalne upotrebe proizvoda. Komercijalna upotreba ostalih šumskih proizvoda je regulisana i vrši se pod nadzorom i kontrolom i u skladu je sa propisom. Da bi se osigurala održivost upotrebe ostalih šumskih proizvoda, planiranjem se moraju utvrditi količine za njihovu komercijalnu upotrebu i garantovati održivost vrsta koje su sakupljaju u prirodi. Određivanje količina se obavezno zasniva na jasnoj metodologiji.
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Zakon o lovstvu; - Zakon o zaštiti prirode; - Pravilnik o elementima i sadržaju ŠPO; - Pravilnik o vršenju dozname stabala za sječu; - Pravilnik o uslovima korištenja ostalih šumskih proizvoda.
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Popis vrsta proizvoda (od drveta, gljiva, šumskog voća, ljekovitog bilja, divljači, kamena i dr.) sadržanim u ŠPO i IP i njima odgovarajućim dokumentima. 2. Identifikovane usluge i funkcije šuma (rekreacija, sport, pejzaž, turizam, kultura, zadržavanje vode, zaštita zemljišta) utvrđeni u ŠPO i IP i i njima odgovarajućim dokumentima. 3. Odnos planiranog prirasta i raspoloživog sječivog etata (raspoloživa količina za korištenje) drveta je u funkciji ispunjavanja zahtjevanih kriterija. 4. Količina drvnog otpada nakon sječe koja ostaje u sastojini. 5. Evidenciju izdatih dozvola za sakupljanje sporednih šumskih proizvoda (SŠP), (gdje je to regulisano). 6. Evidencija o prometu ostalih šumskih proizvoda u šumi (gdje je to regulisano). 7. Postojanje ekonomskih ciljeva gazdovanja šumama i evaluacija učinka na godišnjem nivou.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Podaci iz ŠPO, IP i njima odgovarajućim dokumentima. - Podaci u ŠPO-u, IP i njima odgovarajućim dokumentima za prirast i planirani etat. - Podaci za odobrenu i doznačenu količinu drveta za sječu i za proizvedenu količinu drveta (Rješenje-odobrenje za sječu i ostala odgovarajuća dokumenta). - Dozvole za sakupljanje ostalih šumskih proizvoda u šumi.
Minimalni zahtjevi	- Nema smanjenja površine šumai kvalitativne sastojine šuma.

	- Drvni otpad nakon sječe stabala ostaje na području sječe u skladu sa Pravilnikom o šumskom redu.- Dopušteni raspoloživi etat nije veći od godišnjeg prirasta drvne mase, i definisan je u ŠPO.

Poglavlje 3: Održavanje i unaprijeđenje proizvodnih funkcija šuma (drvo i ostali šumski proizvodi)	
Tematska oblast: Aktivnosti u šumi i šumska infrastruktura	
Kriterijum Br.	3.2.
Opis kriterijuma	Mjere uzgoja i obnove šuma sprovode se primjenom odgovarajućih tehnika i tehnologija, u vremenu i na načine koji podržavaju održavanje proizvodnih mogućnosti šumskog staništa izbjegavanjem nepotrebnih šteta prema preostalim stablima u šumskoj sastojini i prema sloju zemljišta u šumi. Korištenje alata, mehanizacije i tehnika prilikom izvršenja sječe, izvlačenja i transporta se preduzimaju na oprezan način kako bi se izbjegla nepotrebna oštećenja šuma, zemljišta i vodenih puteva, i na osnovu izvođačkih planova definisani su u zavisnosti od veličine šumskog dobra.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama; - Pravilnik o elementima i sadržaju ŠPO, IP i njima odgovarajućim dokumentima; - Pravilnik o evidencijama izvršenih radova na zaštiti, šumsko uzgojnim radovima, gajenju i korištenju(sječi) šuma;
Indikatori	1. Izbor mjera za uzgoj i obnovu šuma i za sprečavanje oštećenja preostalih stabala u sastojini je u funkciji zahtjevanih kriterija. 2. Korištenje adekvatne tehnologije prilikom sječe, sprečava oštećenja na preostalim stablima u sastojini i u funkciji je zahtjevanih kriterija. 3. Korišćenje tehnike izvlačenja koja minimizira oštećenja na sloju zemljišta. 4. Izvlačenje se obavlja na mreži puteva za izvlačenje (vlake), opisanih u IP.
Izvor provjere	- Odredbe u ŠPO za izbor mjera za uzgoj i obnovu. - Odredbe u ŠPO-u za izbor tipova tehnika za sječenje i izvlačenje. - Izveštaji sa sprovedene terenske procjene o mogućoj šteti na šumi, sloju zemljišta i vodotocima za obavljanje šumskih poslova. - Postojanje internih protokola za obavljanje šumskih operacija na terenu.
Minimalni zahtjevi	- Poštovanje naprijed navedenih zahtjeva. - Oštećenje drveća je dozvoljeno na način kojim se obezbjeđuje najmanje oštećenje okolnih stabala, podmlatka, od zapremine preostalih stabala u području zone sječe

Poglavlje 3: Održavanje i unaprijeđenje proizvodnih funkcija šuma (drvo i ostali šumski proizvodi)	
Tematska oblast: Aktivnosti u šumi i šumska infrastruktura	
Kriterijum Br.	3.3.
Opis kriterijuma	<p>Izgradnja šumske infrastrukture (putevi za transport i izvlačenje, mostovi i drugi objekti) vrši se u skladu sa ŠPO, IP i njima odgovarajućim dokumentima. Prirodna konfiguracija se koristi za izbjegavanje nepotrebnog smanjenja sloja zemljištai njegovog odnošenja u vodne resurse. Prilikom izgradnje šumske infrastrukture primjenjuju se mjere koje čuvaju prirodni nivo i funkciju vodnih resursa.</p> <p>Održavanje infrastrukture je adekvatno i u skladu sa uslovima i potrebama, te sa minimalnim negativnim uticajem na životnu sredinu. Održavanje propusta i šumskih puteva vrši se prema planovima iu skladu sa kategorijom šumskog puta. Zbog toga što se sve veći značaj daje rijetkim, osjetljivim i reprezentativnim ekosistemima ili genetskim rezervama, kao i putevima migracije ključnih ili ugroženih životinjskih vrsta.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Zakon o zaštiti prirode; - Pravilnik o elementima i sadržaju ŠPO,IP i njima odgovarajuća dokumenta; - Pravilnik za izradu projekata za šumske komunikacije.
Indikatori	1. Postojanje i sprovođenje plana izgradnje i održavanja šumskih puteva i druge infrastrukture sa posebnom pažnjom na mogući uticaj na ekosisteme i migracione koridore.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Odredbe ŠPO-a za šumsku infrastrukturu. - Terenska kontrola sprovedena od strane nezavisnog tijela za izradu planovai izgradnje putevai sastavljanje odgovarajućih zapisnika.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 4: Održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznovrsnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Zaštitne šume i šume posebne namjene	
Kriterijum Br.	4.1.
Opis kriterijuma	<p>Gazdovanja šumama će imati za cilj održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznolikostina: ekosistema, vrstama i genetskom nivou, te gdje je to prihvatljivo za održavanje/postizanje raznovrsnosti na nivou pejzaža. Prilikom planiranja gazdovanja šumama, inventure i izrade šumskih karata, ako postoje ekološki značajne šume (Zaštitne šume i šume posebne namjene), ta područja će biti identifikovana, zaštićena i/ili konzervirana, sa značajnim sadržajem:</p> <p>(a) zaštićenih, rijetko osjetljivih, netaknutih ili reprezentativnih šumskih ekosistema;</p> <p>(b) ugrožene ili zaštićene endemske vrste i staništa ugroženih vrsta, definisane i priznate na referentnim listama;</p> <p>(c) ugrožene i zaštićene genetske in situ izvore, kao i da se uzmu u obzir</p> <p>(d) Nacionalno značajne, velike pejzažne oblasti sa prirodnom raspodjelom i značajnom zastupljenošću prirodnih vrsta</p> <p>Objašnjenje: Kriterijum 4.1 ne bi trebalo da obavezuje zabranu aktivnosti gazdovanja šumama ako ne narušavaju vrijednosti biodiverziteta ovih biotopa.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Odluka o određivanju rijetkih vrsta drveća i žbunja u šumi; - Zakon o zaštiti prirode;
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kategorizacija šuma prema vrstama šuma. 2. Izbor mjera za uzgoj i obnovu je u funkciji održavanja biodiverziteta. 3. Identifikovane i mapirane zaštitnih šuma i šuma posebne namjene, prema zahtjevima kriterijuma. 4. Identifikacija prema nacionalnim i međunarodnim referentnim listama.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - ŠPO i njima odgovarajuća dokumenta; - Pravilnik o načinu proglašavanja, obilježavanja, finansiranja, načinu gazdovanja zaštitnim šumama i šumama posebne namjene; - Šumske karte - Odredbe iz ŠPO, IP i njima odgovarajućim dokumentima za izbor mjera u funkciji održavanja biodiverziteta.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 4: Održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznovrsnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Zaštitne šume i šume posebne namjene	
Kriterijum Br.	4.2.
Opis kriterijuma	<p>Zaštićene i ugrožene vrste šumskih biljaka, gljiva i šumskih životinja neće se koristiti u komercijalne svrhe. Gdje je to potrebno, preduzimaju se mjere za njihovu zaštitu, brigu i povećanje njihove populacije.</p> <p><i>Objašnjenje: Kriterijum 4.2 ne bi trebalo da obavezno eliminiše aktivnosti gazdovanja šumama ako ne narušavaju vrijednosti biodiverziteta ovih biotopa.</i></p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Odluka o određivanju rijetkih vrsta drveća i žbunja u šumama; - Zakon o zaštiti prirode; - Zakon o lovstvu; - Crvena lista zaštićenih vrsta flore i faune Republike Srpske; - Nacionalne i međunarodne referentne liste;
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poštovanje zakonske regulative 2. Izbor mjera zaštite prema opisu kriterija uključenog u ŠPO, IP i njima odgovarajućim dokumentima.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Arhivirani izvještaji iz obavljenih inspekcijskih pregleda. - Terenska provjera od strane nezavisnog tijela i sastavljanje odgovarajućih zapisnika.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 4: Održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznovrsnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Aktivnosti u šumi u skladu sa prirodom	
Kriterijum Br.	4.3.
Opis kriterijuma	U sastojinama u kojima postoji utvrđena raznovrsnost prema vrstama i starosnoj strukturi, primjenjuju se mjere gazdovanja šumama koje podržavaju njihovo postojanje, kao i sastojine s priznatim vrijednostima raznovrsnosti pejzaža. U šumskim sastojinama gdje nije utvrđena raznovrsnost i starosna struktura vrsta, utvrđuju se mjere gazdovanja šuma za osiguranje njihove promocije.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumi; - Zakon o zaštiti prirode.
Indikatori	1. Stabilnost šumskih područja različite starosti i mješovitih sastojina. 2. Sprovođenje terenskih aktivnosti ne remeti raznovrsnost pejzaža. 3. Primjena šumskih uzgojnih mjera za poboljšanje strukturne raznovrsnosti šuma. 4. Kartirane šume koje imaju pejzažne vrijednost.
Izvor provjere	- Podaci iz ŠPO, IP i njima odgovarajućim dokumentima za tipove sastojine u odnosu na prethodni period gazdovanja-uređajni period. - Karte šuma koje odražavaju sastav šuma prema vrsti i starosti. - Terenska provjera od strane nezavisnog tijela i sastavljanje odgovarajućih zapisnika.
Minimalni zahtjevi	- Nema smanjenja površina različitih starosnih dobi i mješovitih sastojina.

Poglavlje 4: Održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznovrsnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Aktivnosti u šumi u skladu sa prirodom	
Kriterijum Br.	4.4.
Opis kriterijuma	<p>Mjere gazdovanja šumama imaju za cilj da osiguraju uspješnu prirodnu obnovu šuma.</p> <p>Ako to nije moguće, mjere pošumljavanja treba da dovedu do osiguranja adekvatne količine i kvaliteta šumskih resursa u skladu sa uslovima staništa. U izboru šumskih vrsta za pošumljavanje prioritet treba dati domaćim vrstama drveća, lokalne provenijencije koje su dobro usvojene na staništu.</p> <p>Provenijencijalne vrste i uvežene vrsta se mogu koristiti samo ako je njihov uticaj na ekosistem i genetski integritet autohtonih vrsta adekvatno procijenjen, i nema negativnih uticaja. U planiranju mjera pošumljavanja analiziraju se stanovišta ekološke povezanosti. Promovisati i sprovesti pošumljavanje koje doprinosi poboljšanju i obnavljanju ekološke povezanosti. Nije dozvoljeno korištenje reproduktivnog materijala iz genetski modifikovanih vrsta drveća.</p> <p>Objašnjenje: (CBD (Konvencija o biološkoj raznovrsnosti) Vodeći principi za sprečavanje, uvođenje i ublažavanje uticaja uveženih (vanzemaljskih) vrsta koje ugrožavaju ekosisteme, staništa ili vrste) su prepoznate kao pravci za izbjegavanje invazivnih vrsta.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Zakon o zaštiti prirode; - Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća; - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti;
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izbor mjera za gajenje šuma i obnovu sastojina je u skladu sa zahtjevom kriterijuma; 2. Izbor mjera i vrsta za pošumljavanje je u skladu sa zahtjevom kriterijuma; 3. Podaci o Procjeni uroda sjemena u sjemenskim objektima. 4. Uspješna prirodna ili vještačka obnova šumskih sastojina može se evidentirati nakon sprovođenja šumsko uzgojnih mjera.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Podaci iz ŠPO, IP i njima odgovarajućim dokumentima; - Stručna procjena uticaja uveženih vrsta; - Terenska provjera od strane nezavisnog tijela i sastavljanje odgovarajućih zapisnika.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 4: Održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznovrsnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Aktivnosti u šumi u skladu sa prirodom	
Kriterijum Br.	4.5.
Opis kriterijuma	Gajenje šuma i aktivnosti iskorištavanja moraju se sprovoditi na način koji ne uzrokuje trajno oštećenje ekosistema. Gdje god je to moguće, treba preduzeti praktične mjere za poboljšanje ili održavanje biološke raznovrsnosti. Vlasnici i korisnici šuma moraju obezbjediti uputstva i obuku za sprovođenje uzgojnih aktivnosti u šumama s obzirom na preventivne mjere za zaštitu šumskog ekosistema. Istovremeno, gdje je to moguće, obavezno je analizirati i primijeniti šumsku praksu koja je pogodna za klimatske promjene, poput smanjenja stakleničkih gasova tokom šumskih operacija na terenu ili u objektima koji pripadaju vlasnicima ili korisnicima šuma, uključujući administrativne zgrade.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama; - Zakon o zaštiti prirode;
Indikatori	1. Pripremljena uputstva za zaposlene i davaoce usluga za sprovođenje preventivnih mjera tokom provođenja šumsko uzgojnih aktivnosti na terenu. 2. Postojanje evidencije o održanoj obuci koja se održava za zaposlene i davaoce usluga. 3. Dokumentovanu procjenu stanja šumske sastojine nakon sprovođenja šumarskih aktivnosti je sprovela osoba odgovorna za njihovo sprovođenje. 4. Izrađena je studija i interne smjernice za sprovođenje aktivnosti koje su klimatski prihvatljive na nivou organizacije i / ili šumarskog posjeda.
Izvor provjere	- Postojanje materijala za obuku prema zahtjevima kriterijumu. - Izvještaji o sprovedenoj obuci. - Arhivirani izvještaji iz redovnih inspekcija. - Arhivirani izvještaji iz sprovedenog internog nadzora. - Arhivirani izvještaji za izvršenu terensku procjenu nakon sprovedenih šumskih operacija. - Dokument koji se odnosi na analizu i primenu klimatski pozitivne prakse. - Terenska provjera od strane nezavisnog tijela.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 4: Održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznovrsnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Aktivnosti u šumi u skladu sa prirodom	
Kriterijum Br.	4.6.
Opis kriterijuma	Mjere gazdovanja šumama trebaju biti usmjerene na uspostavljanje ravnoteže između pritiska populacije životinja na regeneraciju, razvoj šuma i zaštitu biodiverziteta.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama; - Zakon o lovstvu; - Zakon o zaštiti prirode;
Indikatori	1. Postojanje evidencije za praćenje prisustva životinjskih populacija i njihovog uticaja na šumski ekosisteme i razradu preventivnih i drugih mjera kod utvrđenih rizika na šumske ekosisteme.
Izvor provjere	- Lovne osnove i godišnji planovi gazdovanja lovištima. - Izvještaj IDP službe. - Ostali zapisnici - Terenska provjera od strane nezavisnog tijela i sastavljanje odgovarajućih zapisnika.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 4: Održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznovrsnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Aktivnosti u šumi u skladu sa prirodom	
Kriterijum Br.	4.7.
Opis kriterijuma	Stojeća-uspravna stable, mrtva stabla, monumentalna stabla, drveće s rupama, stara stabla i posebne rijetke vrste drveća ostaju u količini i sastavu neophodnim za očuvanje biodiverziteta, uzimajući u obzir potencijalne efekte na zdravlje i stabilnost šuma i okolnih ekosistema.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama - Pozakonska dokumenta
Indikatori	1. Postojanje pisanih uputstava i njihovo sprovođenje, za ostavljanje monumentalnih, starih, mrtvih i položenih stabala u šumi.
Izvor provjere	- Broj i količina starih, mrtvih i položenih stabala u šumi. - Terenska provjera od strane nezavisnog tijela
Minimalni zahtjevi	- Najmanje 3 stabla po hektaru prema opisu kriterijuma ostaju u sastojini. - Drvni otpad nakon sječe stabala, ostaje na području sječe u skladu sa pravilnikom o šumskom redu.

Poglavlje 4: Održavanje, očuvanje i unaprijeđenje biološke raznovrsnosti šumskih ekosistema	
Tematska oblast: Tradicionalni sistemi gazdovanja	
Kriterijum Br.	4.8.
Opis kriterijuma	Tradicionalni način gazdovanja izdanačkim šumama može se sprovoditi na odgovarajućim staništima i u slučajevima kada je ekološki, društveno i ekonomski održiv. Krčenje šuma i trajna promjena namjene šumskog zemljišta dozvoljena je jedinou Zakonom definisanim slučajevima.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nema povećanja površina sastojina izdanačkih šuma. 2. Čista sječa nije dozvoljena na terenu sa prosječnim nagibom većim od 75%. Na terenu s prosječnim nagibom između 50-75%, obim sječe ne smije prelaziti 2 ha. Na terenu sa prosječnim nagibom do 50%, obim sječe ne smije prelaziti 10 ha. 3. Čista sječa se može vršiti na površinama koje se ne graniče s izdanačkom šumom mlađom od 4 godine. 4. Nije dopušteno čista sječa u visokim šumskim, zaštićenim i zaštitnim šumama osim u slučajevima uzgojnih mjera za ublažavanje posljedica događaja uzrokovanih prirodom ili ljudskim bićima (šumski požari, vjetrovi, bolesti, lavine, ilegalne sječe i drugo) i u skladu sa odredbama ŠPO, IP i njima odgovarajućim dokumentima kao i za izgradnju infrastrukturnih i kapitalnih objekata u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Podaci iz ŠPO, IP i njima odgovarajućih dokumenata za tipove sastojina, upoređeni sa prethodnim periodom gazdovanja. - Terenska provjera od strane nezavisnog tijela i sastavljanje odgovarajućih zapisnika.
Minimalni zahtjevi	- Najmanje 3 stabala po hektaru ostaje da stoji nakon čiste sječe.

Poglavlje 5: Održavanje i poboljšavanje zaštitne funkcije šuma (naročito zaštite zemljišta i vode)	
Tematska oblast: Zaštitne funkcije šuma	
Kriterijum Br.	5.1.
Opis kriterijuma	Planiranje gazdovanja šumama ima za cilj održavanje i poboljšanje zaštitnih funkcija šuma, kao što je zaštita od erozije, zaštita od vjetra, zaštita vodenih resursa, zaštita od štetnog djelovanja vode (poplave, lavine), i zaštita infrastrukture. Šume sa zaštitnom svrhom se registruju i mapiraju u Planovima gazdovanja šumama (ŠPO i IP) ili njima odgovarajućim dokumentima. Zaštitne mjere u šumarstvu prilagođene su zaštitnoj funkciji šuma.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama; - Zakon o vodama;
Indikatori	1. Izbor mjera za uzgoj i regeneraciju je u funkciji ispunjavanja zahtjeva kriterija. 2. Postojanje karti šumskih područja sa zaštitnom svrhom. 3. Kategorizacija šuma prema njihovoj namjeni.
Izvor provjere	- Karte šuma. - ŠPO, IP i njima ekvivalentni/odgovarajući dokumenti. - Terenska provjera od strane nezavisnog tijela i sastavljanje odgovarajućih zapisnika.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 5: Održavanje i poboljšavanje zaštitne funkcije šuma (naročito zaštite zemljišta i vode)	
Tematska oblast: Zaštitne funkcije šuma	
Kriterijum Br.	5.2.
Opis kriterijuma	<p>U šumama izloženim riziku od erozije zemljišta, izbor i primjena mjera za zaštitu šuma i uzgoj šuma odgovara njihovoj namjeni (ekionomskoj, zaštitnoj ili zaštićenoj) i usmjeren je na zaštitu zemljišta. U šumama sa vodozaštitnim funkcijama posebna pažnja posvećena je prilikom izvođenja aktivnosti u šumi kako bi se izbjegli štetni uticaji na količinu i kvalitet vode. Nedopuštene hemijske i štetne supstance koje negativno utiču na kvalitet vode se izbjegavaju prilikom iskorištavanja šuma.</p> <p>U principu, gazdovanje šumama mora barem održavati i, gdje je to moguće, poboljšati identifikovane usluge i funkcije šumskih ekosistema relevantnih za to područje.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Zakon o vodama; - Zakon o poljoprivrednom zemljištu;
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izbor mjera za uzgajanje i obnavljanje šuma sa zaštitnom svrhom je u funkciji ispunjavanja zahtjeva za kriterijume. 2. Upotreba adekvatne tehnologije je u funkciji ispunjavanja zahtjeva kriterijuma. 3. Čista sječa je zabranjena u šumama sa zaštitnom funkcijom, osim u slučajevima sanacije šuma zbog izvanrednih pojava (požar, kalamiteti, itd.) 4. Zabranjena je upotreba invazivnih tehnika ili upotreba teške mehanizacije koja ruši i oštećuje sloj zemljišta u šumama koje su pod rizikom od erozije zemljišta ili su šume zaštitne funkcije. 5. Prepoznaju se i održavaju usluge ekosistema relevantne za šumsko područje.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Odredbe u ŠPO za izbor mjera za uzgoj i zaštitu šuma. - Odredbe u IP za izbor tehnika za sječu i izvlačenje. - Terenska provjera od strane nezavisnog tijela. - Mapa usluga šumskog ekosistema za šumsko područje (ako je razvijena).
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 6: Održavanje socijalno-ekonomskih funkcija i stanja šuma	
Tematska oblast: Socijalno-ekonomske funkcije šuma	
Kriterijum Br.	6.1.
Opis kriterijuma	<p>Gazdovanje šumama održava socijalno-ekonomske funkcije šuma, njihov doprinos razvoju ruralnih područja i mogućnostima zapošljavanja, dobrobiti zajednice, rekreativne i estetske vrijednosti, kao i njihov pozitivan uticaj na zdravlje ljudi. Gazdovanje mora uzeti u obzir pozitivan uticaj na lokalnu ekonomiju, uključujući mogućnosti zapošljavanja lokalnog stanovništva i saradnju sa lokalnim davaocima usluga.</p> <p>Procedure za poboljšanje pristupa šumskim proizvodima i uslugama za zajednice koje žive u šumskim područjima će se analizirati i pojednostaviti. Vlasnici ili korisnici šuma analiziraju i obezbjeđuju aktivnosti za osiguranje rekreativnih i estetskih vrijednosti šuma. Šumskim lokalitetima sa priznatim istorijskim, kulturnim ili duhovnim vrijednostima i šumskim područjima koja su neophodna za zadovoljavanje osnovnih potreba lokalnih zajednica upravljaju se sa dužnom pažnjom, predostrožnošću i poštovanjem značaja tog područja. Efikasna i stalna komunikacija i konsultacije sa lokalnim stanovništvom i drugim zainteresovanim stranama su osnovni način rada za rješavanje potencijalnih pritužbi u vezi sa gazdovanjem/upravljanjem šumama. U slučaju spora vlasnici ili korisnici šuma propisuju mehanizam za rješavanje sporova na efikasan način.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Zakon o zaštiti prirode; - Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju;
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prilikom zapošljavanja radne snage, prioritet imaju stanovnici koji žive u ruralnim opštinama i šumskim područjima. 2. Gazdovanje šumama osigurava funkcije rekreacije, sporta i podršku estetskim vrijednostima okoliša. 3. Održavanje redovnih konsultativnih sastanaka između vlasnika ili korisnika šuma i lokalnih zajednica o pitanjima od interesa za lokalnu zajednicu vezanim za šumarstvo. 4. Prepoznata i mapirana područja od istorijske, kulturne, estetske i duhovne vrijednosti prema referentnim listama (tamo gdje je to potrebno). Ovi aspekti su dio šumarskog planiranja. 5. Postojanje analize postupaka i mjera za bolji pristup šumskim proizvodima i uslugama za zajednice koje žive u šumskim područjima preuzima korisnik ili vlasnik šume. 6. Postojanje procedura za rješavanje neslaganja.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Podaci o angažovanim stanovnicima u šumarstvu iz ruralne opštine. - Podaci iz arhive vlasnika ili korisnika šume (zapošljavanje, privremeni angažman, usluga). - Postojanje planinarske kuće, vikend naselja, pješačkih i biciklističkih staza, označenih lokacija za prirodne potoke, vodopade itd. - Arhivirani izvještaji o realiziranim tematskim sastancima. - Interni dokument za poboljšanje pristupa za proizvode i usluge za zajednice koje žive u šumskim područjima. - Arhivirani izvještaji o izvršenim postupcima rješavanja sporova.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 6: Održavanje socijalno-ekonomskih funkcija i stanja šuma	
Tematska oblast: Socijalno-ekonomske funkcije šuma	
Kriterijum Br.	6.2.
Opis kriterijuma	Šume su prirodno dobro od javnog interesa i svi građani imaju pravo na slobodan pristup u šumama za uživanje i rekreaciju, na vlastitu odgovornost za svoju sigurnost, i uz obavezu poštovanja zakonskih odredbi. Slobodan ulaz može biti ograničen ili zabranjen u zaštićenim dijelovima šuma, u šumskim dijelovima u kojima je ugrožena ljudska sigurnost, u toku godine kada postoje opasnosti od šumskih požara ili obavljanja aktivnosti iskorištavanja šuma, uzgajanja šuma ili zaštite šuma. Za informisanje o ograničavanju slobodnog pristupa šumama koriste se svi odgovarajući alati za informisanje (lokalni mediji, opštinske informacije, internet stranica, informativne table na terenu).
Veza sa zakonodavstvom	-Zakon o šumama;
Indikatori	1. Propisani postupak za slobodan pristup šumama sprovodi korisnik / vlasnik šume.
Izvor provjere	- Arhivirane dokumente za proglašenu zabranu pristupa lokacijama i vremenskim trajanjem. - Razgovori sa lokalnim ugroženim stranama za slobodan pristup u šumi. - Terenska i druga vrsta provjere koju provodi nezavisno tijelo za postojanje sredstva informisanja koji su u službi ispunjavanja zahtjeva kriterijuma.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 6: Održavanje socijalno-ekonomskih funkcija i stanja šuma	
Tematska oblast: Vlasništvo i tradicionalna prava	
Kriterijum Br.	6.3.
Opis kriterijuma	<p>Imovinska prava i aranžmani zakupa zemljišta su jasno definisani, dokumentovani i uspostavljeni, za relevantno šumsko područje vlasnika ili korisnika. Pravna, običajna i tradicionalna prava u vezi sa šumama i šumskim zemljištem se priznaju i poštuju u skladu sa nacionalnim propisima. Aktivnosti koje se preduzimaju u gazdovanju šumama poštuju zakonska, običajna i tradicionalna prava.</p> <p><i>Napomena: Deklaracija UN-a za prava starosedelaca nije primenljiva za RS/BiH.</i></p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Zakon o premjeru i katastru RS
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Postojanje vlasnička lista i utvrđene granice katastarskih parcela. 2. Osiguranje mogućnosti ruralnog stanovništva na sječu drveta iz državnih šuma za sopstvene potrebe.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Pregled katastarskih parcela unutar vlasničke liste. - Arhivirani zahtjevi i odobrenja za sječu u državnim šumama. - Razgovori sa predstavnicima ruralnog stanovništva.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 6: Održavanje socijalno-ekonomskih funkcija i stanja šuma	
Tematska oblast: Obuke i razvoj znanja	
Kriterijum Br.	6.4.
Opis kriterijuma	Gazdovanje šumama zasniva se, između ostalog, na rezultatima naučnih istraživanja. Na zahtjev relevantnih institucija i organizacija, korisnici i vlasnici šuma, u okviru svojih mogućnosti, doprinose istraživačkim aktivnostima i prikupljanju podataka potrebnih za podršku istraživačkim aktivnostima. Gdje je relevantno, lokalno znanje i iskustvo vezano za šume primjenjuju se za poboljšanje održivog gazdovanja šumama. U slučajevima kada sticanje određenog znanja, prakse, novog pristupa ili inovacije, koje dolazi od druge zainteresovane strane, korisnika ili vlasnik šume ostvaruje korist, oni moraju predložiti mehanizam za dijeljenje korist koju je stekla dotična stranka.
Veza sa zakonodavstvom	- Zakon o šumama;
Indikatori	1. Uključivanje vlasnika ili korisnika šume u relevantna stručna i naučna istraživanja (ako postoje) u okviru njihovih mogućnosti. 2. Zahtjevi za saradnju u naučnom istraživanju (ako ih ima). 3. Postojanje mehanizma za podjelu koristi koji je predložio vlasnik ili korisnik šume i prihvatanje od druge zainteresovane strane (ako postoji).
Izvor provjere	- Sadržaj stručnih i naučnih istraživanja u vezi sa upravljanjem i gazdovanjem šumama. - Arhivirani zahtjev za saradnju u naučnoistraživačkom radu. - Dokumentovani mehanizam za podjelu koristi od strane vlasnika ili korisnika šume i prihvatanje od druge zainteresovane strane.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 6: Održavanje socijalno-ekonomskih funkcija i stanja šuma	
Tematska oblast: Zdravlje i sigurnost na radu	
Kriterijum Br.	6.5.
Opis kriterijuma	<p>Aktivnosti u šumama planiraju se, organizuju i sprovode na način da se identifikuju mogući rizici po zdravlje i pojavu nezgoda i primenjuju sve razumne mjere za zaštitu radnika. Vlasnik ili korisnik šume dužan je obavijestiti sve zaposlene osobe o postojanju rizika koji se odnose na njihov radni položaj te organizovati i sprovesti obuku iz zaštite na radu.</p> <p>Vlasnik ili korisnik šume dužan je sprovesti praćenje sigurnih uslova rada za sve zaposlene i radnoangaržovane osobe. Na osnovu rezultata sprovedenog nadzora, vlasnik ili korisnik šume preuzima mjere za poboljšanje radnih uslova, gdje je to moguće.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Podzakonska dokumenta - Zakon o sigurnosti i zdravlju na radu. - Konvencije ILO-a (Međunarodne organizacije rada) koje je ratifikovala Republika Srpska/Bosna i Hercegovina. - Kolektivni ugovor za radnike u šumarstvu. - Pravilnik o zaštiti na radu.
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Postojanje elaborata za identifikaciju mogućih rizika na poslu. 2. Evidencija o provedenoj obuci o sigurnosti šuma, arhivirana i dostupna na zahtjev. 3. Za obavljanje poslova u šumama angažuju se samo obučeni radnici. 4. Sve zaposlene osobe na terenu nose obaveznu zaštitnu opremu, komplete za prvu pomoć i poštuju protokole zaštite na radu (Pravilnik o zaštiti na radu). 5. Obezbeđena su sredstva za komunikaciju u slučaju potrebe za prvom pomoći. 6. Vlasnik ili korisnik šume redovno provjerava koristi li se ispravna tehnika i radna oprema. 7. Postojanje evidencije o učestalosti povreda na radu po godinama u arhivi. 8. Postojanje analize za moguće poboljšanje uslova rada godišnje.
Izvor provjere	<p>Ratifikovane ILO konvencije Republike Srpske/Bosne i Hercegovine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razraditi moguće rizike. - Potvrde ili sertifikati o završenoj obuci. - Zapisnici sa sprovedene obuke. - Ugovori sa obučanim radnicima angažovanim u operacijama u šumama. - Zapisnik sa terenske inspekcije o usklađenosti sa odredbama za usvajanje zaštitna oprema, kompleti za prvu pomoć i upotreba odgovarajuće radne opreme (interna kontrola, inspekcija rada). - Radio stanica, mobilni telefoni. - Terenska i druga vrsta inspekcije od strane nezavisnog tijela. - Statistika evidentiranih povreda na radu. - Dokumentovana analiza za poboljšanje uslova rada.
Minimalni zahtjevi	- Za radove u šumama radnici mlađi od 18 godina se ne zapošljavaju.

Poglavlje 6: Održavanje socijalno-ekonomskih funkcija i stanja šuma	
Tematska oblast: Usklađenost sa zakonodavstvom	
Kriterijum Br.	6.6.
Opis kriterijuma	<p>Vlasnik ili korisnik šume je dužan da je identifikuje relevantno zakonodavstvo koje se odnosi na gazdovanje šumama i da svakoj zaposlenoj osobi omogući pristup traženim dokumentima, kao i da se uskladi sa važećim propisima u oblasti šumarstva, trgovine zaštite prirode i životne sredine, vlasničkih i prava korištenja zemljišta, zdravlja i sigurnost na radu, radno pravo i kolektivno pregovaranje (gdje je to primjenjivo), borba protiv korupcije, takse i porezi. To uključuje nacionalne propise i međunarodne obaveze preuzeto iz zemlje.</p> <p>Garantovana prava Međunarodne organizacije rada i UN-ova Univerzalna deklaracija za prava čovjeka).</p> <p>Vlasnik ili korisnik šume i pružaoci usluga moraju osigurati poštenu platu zaposlenima na nivou koji jeste minimalno u skladu sa zahtjevima nacionalnog zakonodavstva.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Svi nacionalni zakoni koji su relevantni za različita područja navedena u opisu kriterijuma. -ILO No. 87, Konvencija o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organizovanje, 1948. -ILO No. 29, Konvencija o prisilnom radu, 1930. -ILO No. 98, Konvencija o pravu na organizovanje i kolektivno pregovaranje, 1949. -ILO No. 100, Konvencija o jednakim primanjima, 1951. -ILO No. 105, Ukidanje Konvencije o prisilnom radu, 1957. -ILO No. 111, Konvencija o diskriminaciji (zapošljavanju i zanimanju), 1958. -ILO No. 138, Konvencija o minimalnoj dobi, 1973. -ILO No. 169, Konvencija o autohtonim i plemenskim narodima, 1989. -ILO No. 182, Konvencija o najgorim oblicima dječijeg rada, 1999.
Indikatori	1. Nivo i učestalost kršenja važećih propisa od strane korisnika ili vlasnika šume, raspoređenih prema vrsti propisa i njihovim kršenjima.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Arhivirani izvještaji o broju kršenja zakona od strane korisnika ili vlasnika šume koje su utvrdile nadležne službe. - Intervju sa zaposlenima, zaposlenima i predstavnicima institucija.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 6: Održavanje socijalno-ekonomskih funkcija i stanja šuma	
Tematska oblast: Usklađenost sa zakonodavstvom	
Kriterijum Br.	6.7.
Opis kriterijuma	Vlasnici ili korisnici šuma će sprovoditi zakonske odredbe za zaštitu šuma od nezakonitih aktivnosti i time osigurati sprovođenje systemske zaštite šuma. Sistematska zaštita je u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i obezbjeđuje redovno funkcioniranje institucija i tijela odgovornih za obavljanje takvih aktivnosti. Vlasnici ili korisnici šuma na godišnjem nivou prate, evidentiraju, istražuju i prijavljuju slučajeve nezakonitih radnji u svojim šumama institucijama odgovornim za sistematsku zaštitu šuma od nezakonitih aktivnosti.
Veza sa zakonodavstvom	Svi zakoni koji su relevantni za različite oblasti navedene u opisu kriterijuma, kao <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o šumama; - Prekršajni zakon; - Zakon o inspekciji; - Krivični zakon;
Indikatori	1. Ilegalne aktivnosti u šumama se registruju i obrađuju u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. 2. Izvještaj o praćenju vlasnika ili korisnika šuma pripremljen na godišnjoj osnovi.
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Arhivirani izvještaji o broju kršenja propisa od strane vlasnika ili korisnika šuma koje su utvrdile relevantne institucije. - Razgovori sa angažovanim osobama, zaposlenima i predstavnicima institucija. - Podneseni izvještaji šumara/policije i drugih institucija za navedeno područje. - Tužbe podnesene od strane šumara, šumarske inspekcije i drugih institucija relevantnih za navedenu oblast. - Izvještaj i evidencije sa sprovedenog monitoringa vlasnika šume.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 7: Organizacioni aspekti	
Tematska oblast: Unutrašnje procedure	
Kriterijum Br.	7.1.
Opis kriterijuma	<p>Organizacija je dužna pokazati spremnost za provođenje zahtjeva za OGŠ obezbjeđenjem sredstava za uspostavljanje postupaka upravljanja, potrebnih kapaciteta ljudskih resursa, načina izvođenja terenskih aktivnosti, redovnog nadzora i poboljšanja gdje je to moguće. Rukovodstvo organizacije u potpunosti razumije zahtjeve za OGŠ -a i pokazuje svoju predanost ispunjavanju zahtjeva standarda za OGŠ. U tom smislu, organizacija mora pripremiti izjavu koja je dio interne politike, gdje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacija izražava posvećenost ispunjavanju zahtjeva standarda za OGŠ; - organizacija izražava svoju opredijeljenost za redovno nadgledanje provođenja zahtjeva standarda za OGŠ i njegovo poboljšanje, gdje je to moguće; - organizacija se zalaže za jednake mogućnosti, sprečavanje diskriminacije i uznemiravanja na radnom mjestu; - podrška rodnoj ravnopravnosti tamo gdje je to moguće; <p>Izjava mora biti javno dostupna, a zaposleni su upoznati i razumiju svoju ulogu u ispunjavanju obaveza.</p>
Veza sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Zakonomo sprečavanju sukoba interesa u organima vlasti Republike Srpske; - Zakon o radu Republike Srpske; - Zakon o zaštiti od uznemiravanja na radu u pripremi;
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostavljeni organizacioni sistem za OGŠ je efikasan, dobro razvijen i razumljiv među zaposlenima, redovno se nadgleda i poboljšava kada je to moguće. 2. Pripremljena organizaciona izjava koja je javno dostupna. 3. Postojanje promocije organizacionih napora na godišnjem nivou među zaposlenima (osim pojedinačnih vlasnika šuma).
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Rezultati nalaza interne kontrole. - Verifikacija od strane nezavisnog tijela. - Izjava o organizaciji. - Zapisnici sa promotivnih događaja organizacije. - Intervju sa zaposlenima.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 7: Organizacioni aspekti	
Tematska oblast: Unutrašnje procedure	
Kriterijum Br.	7.2.
Opis kriterijuma	<p>Stručno i tehničko osoblje zaposleno u organizaciji, davaoci usluga korisnici i vlasnici šuma moraju imati sve relevantne informacije vezane za implementaciju OGŠ-a i mogućnost obuke kao preduslova za ispunjavanje zahtjeva standarda.</p> <p>Rukovodstvo organizacije mora definisati i pružiti potrebnu organizacionu strukturu redovnim zaposlenima i davaocima usluga i imati jasno definirane odgovornosti za implementaciju OGŠ -a. Ažuriranje uloga svih osoba u sistemu je obavezno na godišnjem nivou putem pisanih uputstava i sprovođenja obuke. Ovo uključuje sve potrebne resurse i dokumentovane informacije za postavljanje, implementaciju, održavanje i poboljšanje efikasnosti sistema. Organizacija mora definisati glavnu odgovornu osobu koja će pripremiti i arhivirati relevantne i ažurne informacije povezane sa zahtjevima ovog standarda. Korisnici šuma i vlasnici koji gazduju šumskim područjem većim od 4.000 ha mora sprovesti analizu rizika i mogućnosti za ispunjavanje zahtjeva standarda OGŠ i mjere za ublažavanje rizika. Vlasnici šuma i korisnici šuma koji gazduju šumskim prostorom manjim od 4.000 ha trebali bi barem pripremiti listu postojećih rizika OGŠ -u.</p>
Veza sa zakonodavstvom	Zakonodavni okvir u ovoj oblasti trenutno nije uređen.
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacija je pripremila interni pisani postupak za odgovornosti svih zaposlenih (zaposlenih i davalaca usluga) kako bi doprinijela ispunjavanju standardnih zahtjeva. 2. Uputstva se dijele i dostupne su svim zaposlenima i zaposlenima na bilo koji prikladan način. 3. Interna obuka za potrebe standarda OGŠ sprovodi se u periodu od 30 dana nakon podnošenja pisanih uputstava. Za nove zaposlenima i angažovane osobe, organizacija sprovodi obuku u periodu od 60 dana nakon njihovog angažmana. Za ljude koji se bave terenskim radom, obuka se izvodi prije njihovog angažovanja. 4. Organizacija je pripremila interne propise u vezi sa potrebnom dokumentacijom za održavanje sistema i upravljanje informacijama, uključujući glavnu odgovornu osobu. 5-a. Organizacija je pripremila poglavlje o definisanju rizika povezanih sa implementacijom OGŠ-a i mjerama za njihovo smanjenje. <i>(napomena: samo za šumsko područje površine veće od 4.000 ha)</i> 5-b. Lista postojećih prijetnji OGŠ-u. <i>(napomena: samo za šumsko područje površine do 4.000 ha)</i>
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Interni propisi organizacije. - Evidencija predatih uputstava zaposlenima. - Sistematizacija radnih mjesta u organizaciji (tamo gdje ona postoji) - Evidencija o sprovedenoj obuci zaposlenih i davalac usluga, uključujući i nove zaposlene: - Intervju sa zaposlenima i davaocima usluga na terenu.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 7: Organizacioni aspekti	
Tematska oblast: Unutrašnje procedure	
Kriterijum Br.	7.3.
Opis kriterijuma	<p>Organizacija mora organizovati i sprovoditi godišnji program interne kontrole kako bi provjerila da li je upravljanje:</p> <p>a) u skladu sa zahtjevima standarda i internih propisa;</p> <p>b) efikasno sprovodi i održava;</p> <p>Program interne kontrole sastoji se od:</p> <p>a) plan implementacije, učestalost, metode, odgovorna lica i izvještavanje;</p> <p>b) kriterijumi za verifikaciju i njen obim;</p> <p>c) kvalifikacije osoba koje sprovode inspekciju i izvršne postupke;</p> <p>d) izveštavanje iz sprovedene kontrole i vođenje evidencije;</p> <p><i>(Napomena: odredbe ovog kriterijuma nisu obavezne za pojedinačnog privatnog vlasnika šume koji sam obavlja djelatnosti svog šumskog posjeda)</i></p>
Veza sa zakonodavstvom	Zakonodavni okvir u ovoj oblasti trenutno nije uređen.
Indikatori	<p>1. Postojanje organizacionih postupaka za sprovođenje interne kontrole u skladu sa zahtjevom kriterijuma;</p> <p>2. Postojanje godišnjih izvještaja o sprovedenoj godišnjoj internoj kontroli;</p>
Izvor provjere	<ul style="list-style-type: none"> - Arhivirani dokument ikojim se propisuju postupci interne kontrole; - Arhivirani izvještaji za sprovedenu unutrašnju kontrolu; - Intervju sa zaposlenima;
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 7: Organizacioni aspekti	
Tematska oblast: Unutrašnje procedure	
Kriterijum Br.	7.4.
Opis kriterijuma	<p>- Kao dio internih propisa, organizacija mora imati pisane postupke za rješavanje žalbi i pritužbi povezanih sa standardom za OGŠ. Kao dio istih propisa, obavezno su sljedeći dijelovi:</p> <p>a) opis korektivnih radnji ako je utvrđeno nepoštivanje standarda za OGŠ i način rješavanja posljedica;</p> <p>b) uputstva za istraživanje uzroka neusklađenosti i prijedlog mogućih mjera za uklanjanje uzroka neusaglašenosti i potencijalnog ponavljanja neusaglašenosti;</p> <p>c) uputstva za sprovođenje korektivnih mjera koje su u skladu sa nivoom utvrđene neusaglašenosti i revizije efikasnosti preduzetih mjera;</p> <p>d) uputstva za promjenu sistema upravljanja, ako je potrebno.</p> <p>Sve informacije u vezi sa pojavom neusaglašenosti i preduzetih korektivnih mjera kao i rezultata moraju se dokumentovati i arhivirati.</p>
Veza sa zakonodavstvom	Zakonodavni okvir u ovoj oblasti trenutno nije uređen.
Indikatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Postojanje pisanih i arhiviranih postupaka za postupanje u slučaju nepridržavanja zahtjeva standarda. 2. Evidencija o nalazima neusklađenosti i primjene korektivne mjere su pravilno arhivirane i dostupne za zahtjev.
Izvor provjere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dokumentacija za utvrđeno nepoštovanje standarda. 2. Dokumentacija nalaza i preduzetih mjera. 3. Intervju sa zaposlenima.
Minimalni zahtjevi	

Poglavlje 7: Organizacioni aspekti	
Tematska oblast: Unutrašnje procedure	
Kriterijum Br.	7.5.
Opis kriterijuma	<p>Da bi se osigurala uspješna usklađenost sa zahtjevima standarda za OGŠ, organizacija sprovodi godišnju reviziju upravljanja kako bi otkrila sve slabosti u sistemu upravljanja i tako pružila osnovu za poboljšanje upravljanja. Revizija upravljanja mora sadržavati:</p> <p>a) status aktivnosti preduzetih iz prethodne revizije;</p> <p>b) promjene spoljnih i unutrašnjih faktora relevantnih za sistem upravljanja;</p> <p>c) informacije o upravljanju kvalitetom koje uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedoslednosti i preduzete korektivne mere; • rezultati izvršenog nadzora i evaluacije; • rezultati izvršenih kontrola (internih i eksternih); • mogućnosti za kontinuirano poboljšanje; <p>Rezultati revizije upravljanja moraju uzeti u obzir rukovodstvo organizacije. Kad god se identifikuju slabosti ili mogućnosti za poboljšanje, tada moraju postojati pisane odluke uprave. Sve revizije upravljanja moraju biti dokumentovane I arhivirane kao i dostupne na zahtjev.</p> <p><i>(Napomena: odredbe ovog kriterija nisu obavezne za pojedinačnog privatnog vlasnika šume koji sam obavlja djelatnosti svog šumskog posjeda)</i></p>
Veza sa zakonodavstvom	Zakonodavni okvir u ovoj oblasti trenutno nije uređen.
Indikatori	<p>1. Organizacija redovno sprovodi reviziju upravljanja, uključujući sve tačke predviđene zahtjevom kriterija.</p> <p>2. Godišnje revizije i odluke koje donosi upravljač arhiviraju se i dostupne su na zahtjev organizaciji.</p>
Izvor provjere	<p>- Izvještaji i donijete odluke revizije upravljanja.</p> <p>- Intervju sa zaposlenima.</p>
Minimalni zahtjevi	